

JESENÍČEK

ROČNÍK 48

10/2022-2023

PŘEDNÁŠKA O HOLOCAUSTU

Když se řekne „holocaust“, každý hned zváží nad mementem tohoto slova. Odkazuje totiž k takovým událostem v lidských dějinách, které nelze nazvat jinak než hrůzné a neomluvitelné. Státem posvěcenou likvidací tisíců nevinných lidí si asi nejvíce spojujeme s nacistickou politikou pronásledování a hromadného vyvražďování zejména osob židovské národnosti v období druhé světové války.

26. ledna, den před Mezinárodním dnem památky obětí holocaustu, navštívili žáci sedmé, osmé a deváté třídy 1. základní školu Rakovník, v jejíž staré tělocvičně zhlédli výstavu věnovanou počtě obětím holocaustu a vyslechli si interaktivní přednášku na toto téma. Naučné panely přinášely informace jak z putovní výstavy Zmizelí sousedé, kdy mladí lidé pátrají po osudech židovských sousedů, odvečených do koncentračních táborů, tak o židovských památkách Rakovnícka – a v neposlední řadě o rakovnických osobnostech, o nichž se hovořilo v přednášce.

První část programu vedly děti z dějepisného kroužku paní Evy Janotové, které měly připravenou krátkou prezentaci k tématu obecně, a poté vystoupil zástupce rakovnických vojáků s přehledem o odbojových, policejních a vojenských sborech, jež se účastnily dění za 2. světové války. Po svačině ještě proběhla přednáška pana Hartla.

Roman Hartl přiblížil nejen válečné události, ale vyprávěl zejména o některých rakovnických rodinách, jejichž smrt či poválečný život jsou zdokumentovány. Rovněž hovořil o zotavovně v Lubné pro chudé židovské děti z celé republiky.

Ačkoliv byla akce plánovaná pro 8. a 9. ročník, zúčastnilo se jí pouze sedm devátáků, ostatní téma nezaujalo, a tak byla skupina doplněna o sedm žáků 7. třídy. Osmá třída jela téměř kompletní. Všichni zúčastnění sledovali program se zaujetím a chovali se vzorně.

Praha bývá oblíbeným cílem exkurzí žáků naší školy. A nejinak tomu bylo i ve středu 1. února 2023, kdy se na návštěvu hlavního města vypravili žáci 8. třídy v doprovodu paní učitelek Vlastimily Knappové a Petry Hrůzové.

Exkurze měla dvě části – dějepisnou a přírodopisnou. Účastníci se nejprve seznámili s historií a s nejdůležitějšími objekty Pražského hradu. Nahlédli například do katedrály sv. Víta, dozvěděli se, kde jsou uchovávány vzácné korunovační klenoty a k čemu sloužil Vladislavský sál. Poté se vydali tzv. Starou královskou cestou, kudy v minulosti kráčeli čeští králové ke své korunovaci, k Národnímu muzeu. Na trase se zastavovali u významných památek, kde jim paní učitelka Hrůzová vyprávěla o jejich minulosti. Prošli se též po Karlově mostě, druhé nejstarší kamenné stavbě svého druhu u nás, obdivovali orloj na Staroměstském náměstí, který patří mezi nejstarší v Evropě, nebo stanuli na místě, kde bylo v červnu roku 1621 popraveno 27 českých pánů. Procházka historickou Prahou končila na Václavském náměstí u sochy patrona české země – sv. Václava.

Po občerstvení v KFC a „mekáči“ se účastníci odebrali do Národního muzea. Nejprve obdivovali nedávno zrekonstruované prostory, pak si prohlédli mineralogickou sbírku. Následovala komentovaná prohlídka expozice věnované obratlovcům. Nakonec děti vystoupaly do kopule muzea, odkud měly nádherný výhled.

Do Jesenice se žáci vrátili pozdě a unavení, ale zároveň plní zážitků. Jen škoda, že jsme si nestihli prohlédnout také expozice věnované dějinám 20. století. Ty budou cílem některé z dalších dějepisných exkurzí.

Mgr. Petra Hrůzová

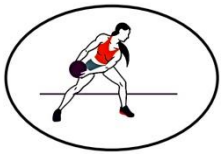
PETR MAKOVSKÝ Z 8. TŘÍDY K TOMU DODÁVÁ:

V 8:30 jsme vyrazili vlakem z Jesenice a kolem 10:45 jsme přijeli do Prahy. První cesta vedla na Pražský hrad, odtud přes staré zámecké schody, Karlův most a Staroměstské náměstí do centra Prahy.

V Národním muzeu jsme si prohlédli výstavu kamenů a část věnovanou obratlovcům, kde všechny zaujala kostra velryby. Z kopule byl krásný výhled na celé město. Výlet se opravdu vydařil.

SILOVÝ TROJBOJ

Silovým trojbojem pokračovala ve čtvrtek 2. února soutěž O neaktivnějšího sportovce. Seznam 44 sportovců a jejich výkony uvádějí následující tabulky.

JMÉNO		TROJSKOK	BODY	HOD MÍČEM	BODY	SED - LEH	BODY	BODY CELKEM
-------	---	----------	------	--------------	------	-----------	------	----------------

2014 + MLADŠÍ

1.	Michal Krajč	400	40	345	34,5	24	24	98,5
2.	Martin Zelenka	440	44	315	31,5	22	22	97,5
3.	Adam Popek	390	39	240	24	13	13	76
4.	Ondřej Pavlis	390	39	210	21	14	14	74
5.	Jakub Horák	385	38,5	260	26	9	9	73,5
6.	Šimon Kinský	385	38,5	280	28	1	1	67,5

1.	Markéta Vojtová	455	45,5	270	27	24	24	96,5
2.	Nela Malichová	380	38	240	24	25	25	87
3.	Natálie Vaicová	415	41,5	240	24	21	21	86,5
4.	Romana Grundzová	380	38	235	23,5	17	17	78,5
5.	Soňa Šmídová	370	37	240	24	14	14	75
6.	Adéla Sárová	380	38	200	20	16	16	74
6.	Veronika Zelinková	400	40	220	22	12	12	74
8.	Sofie Lukovičová	360	36	230	23	12	12	71
9.	Leona Kokyová	370	37	220	22	9	9	68
10.	Kristýna Táncošová	310	31	120	12	6	6	49

2012 – 2013

1.	František Pecka	545	54,5	410	41	27	27	122,5
2.	Roman Kmeťo	580	58	410	41	23	23	122
3.	Filip Spielberg	530	53	380	38	25	25	116
3.	Tymur Strelchenko	530	53	430	43	20	20	116
5.	Matěj Dubec	440	44	340	34	24	24	102
5.	Josef Rezek	500	50	290	29	23	23	102
7.	Alexandr Táncoš	320	32	315	31,5	7	7	70,5

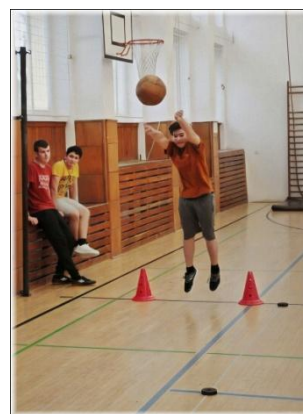
1.	Natálie Ibllová	510	51	315	31,5	30	30	112,5
2.	Julie Danielová	440	44	355	35,5	30	30	109,5
3.	Marie Červenkovičová	470	47	345	34,5	24	24	105,5
4.	Klára Prasková	490	49	340	34	18	18	101
5.	Mária Harvalíková	345	34,5	220	22	18	18	74,5
6.	Johana Hájková	340	34	280	28	10	10	72

2010 – 2011								
1.	Pavlna Žebrakovská	520	52	720	72	25	25	149
2.	Štěpánka Danielová	510	51	610	61	30	30	142
3.	Sofie Worofková	590,5	59,5	400	40	30	30	129,5
4.	Nella Režanková	520	52	440	44	30	30	126
5.	Nikola Vaicová	500	50	380	38	30	30	118
6.	Isabella Olahová	480	48	470	47	19	19	114
7.	Zora Vaňková	390	39	270	27	17	17	83

2009 + STARŠÍ								
1.	Lukáš Kougl	710	71	870	87	30	30	188
2.	Jan Černohlávek	520	52	760	76	27	27	155
3.	Adam Černohlávek	630	63	560	56	30	30	149
4.	Vlastimil Sojka	620	62	550	55	19	19	136

1.	Kateřina Trpáková	660	66	580	58	28	28	152
1.	Laura Zelenková	610	61	550	55	36	36	152
3.	Michaela Narovcová	650	65	550	55	28	28	148
4.	Nikola Kulíšková	470	47	550	55	34	34	136

Nejpočetnější zastoupení (16 účastníků) měla nejmladší kategorie, což je dobrým příslibem pro příští ročníky soutěže. Poděkování samozřejmě patří nejen sportovcům, ale i všem pomocníkům z 6. – 8. třídy.

VÍTE, ŽE...

... Země by dokázala do svého orbitálního systému pojmout sedm objektů o velikosti trpasličí planety Ceres, čtyři o rozměrech Pluta nebo tři s průměrem Měsíce?	Tajemství vesmíru, listopad 2022, str. 26
... regionální týdeník Raport vyšel poprvé 18. září 1991? Název Raport je zkratkou tehdejšího podtitulu RAKOVNICKÝ POREVOLUČNÍ Týdeník.	https://raport.cz/o-nas

2. TŘÍDA - POKRAČOVÁNÍ PROJEKTU „LES“

ÚKOL NA MĚSÍC LEDEN

Úkolem lednového projektu bylo pomoci ptáčkům a vyrobit jim lojová krmítka. Než jsme se všichni vrhli s chutí do práce, povídali jsme si v rámci prvouky, co všechno lze do krmítek dát a proč. Nezapomněli jsme ani na básničku o ptáčcích.

Mnoho opeřených tvorečků, kteří se u nás každoročně vyskytují, odlétá na podzim do teplých krajů. Co ale jedí otužilci, kteří v Čechách zůstávají? Zvláště v tuhých zimách pomoc člověka vyloženě potřebují. Řekli jsme si a ukázali, co ptáčci jedí. Už v loňském roce jsme jim pravidelně připravovali potravu do krmítka.

Letos v tradici pokračujeme, navíc děti vyrobily lojová krmítka. Největším lákadlem pro děti bylo, že pracovaly v chirurgických rukavicích a vše připravovaly ve školní kuchyňce. Do rozehřátého sádla namíchaly slunečnici, zrní, ovesné vločky, oříšky a olejnatá semena. Touto směsí naplnily šišky, různá vykrajovátka a vyrobily i lojové koule. To vše poté rozvěsily na keř u školy. Teď budeme pozorovat, zda ptáčkům chutná. Dále děti do obrázku velkého krmítka v našem papírovém kalendáři nalepily semínka, která jsme použily na výrobu lojových dobrůtek, a při výtvarné výchově doplnily krmítko i papírovými ptáčky.

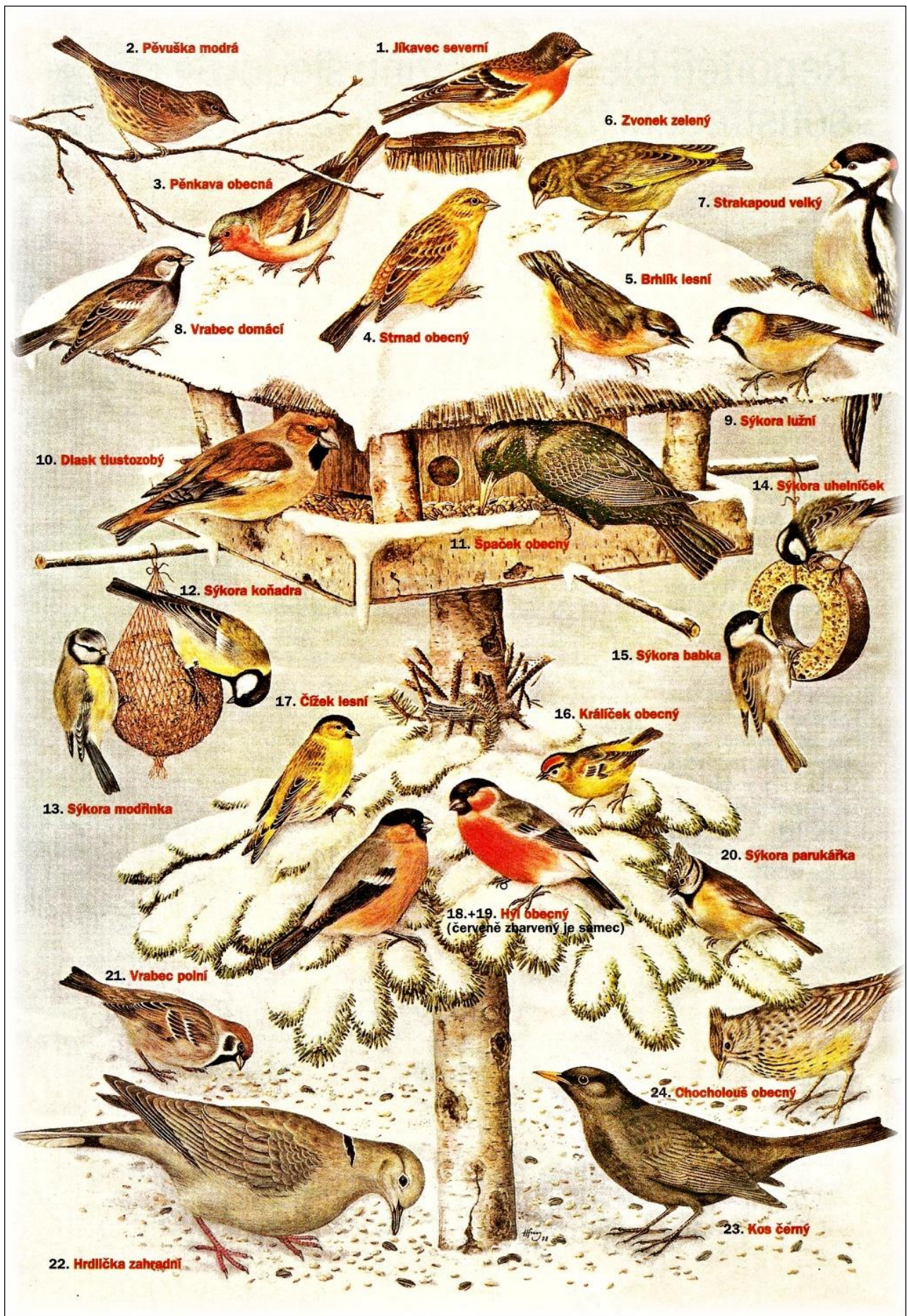
Třída 2. A

sýkorky, brhlíky a šoupálky. Pro pěnkavy, zvonky, strnady, dlasky, vrabce a kosy přichystejte semena plevelů a obilovin. Kosi ale mají rádi i plody bobulovin a jablka.

JAK VYROBIT TUKOVOU SMĚS

Podávání tukové směsi může mít nejrůznější podoby. Mohou to být lojové koule, které běžně seženete v obchodě. Můžete je ale také vyrobit tak, že rozehřejete sádlo v hrnci, do něhož nasypete semínka či drcené ořechy. Směs nalijete do nádob, do kterých jste předtím vložili provázek, necháte ztuhnout a poté zavěsíte ven na stinné místo. Rovněž můžete do tukové směsi ponořit šišku na provázku, nebo směs nalít do menšího květináče, který poté zavěsíte dnem vzhůru.

CO PTÁKŮM NIKDY NEDÁVAT

Vždy kupujte speciální krmivo pro ptactvo a nedopusťte, aby krmítko pro ptáky bylo plné kuchyňského odpadu a zbytků. Rozhodně tam nepatří těstoviny, slané či kořeněné výrobky, uzeniny a výrobky z přepáleného oleje. Takovou potravou ptákům spíš uškodíte a můžete se podílet i na jejich úhynu.

Teď když jsme se naučili létat v povětří jako ptáci a potápět se jako ryby, zbývá už jen jediné - naučit se žít na zemi jako lidé.

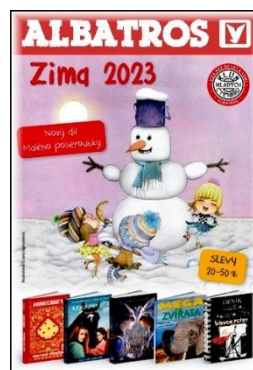
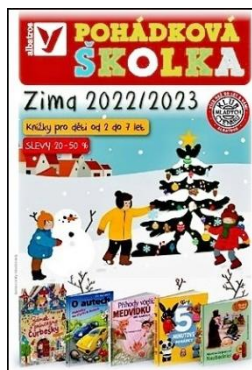
George Bernard Shaw

14. 2. – MEZINÁRODNÍ DEN DAROVÁNÍ KNIH

14. únor není jen „Valentýn“, je to i MEZINÁRODNÍ DEN DAROVÁNÍ KNIH (International Book Giving Day). Poprvé se uskutečnil v roce 2012 a od té doby se pravidelně opakuje. Jak název napovídá, jeho poslání je darovat knihy, a to hlavně dětem, u nichž je třeba rozvíjet zájem o čtení. Dejte knihu (novou i použitou) dítěti ve svém okolí, doneste knihu do dětského domova, nemocničního oddělení, čekárny nebo ji třeba věnujte na dobročinné účely. Není žádné pravidlo, kam či komu knihu dát.

Tento svátek vznikl původně ve Velké Británii, kde cílil především na dětské čtenáře. Jako prospěšný počín se rychle rozšířil po celém světě a dnes ho chce svým čtenářům připomenout i Jeseníček. Ale sami víte, kolik různých katalogů s nabídkou knih přináší žákům i naše škola – stačí si je prolistovat v žákovské knihovně či na chodbě pavilonu.

VÍTE, ŽE...

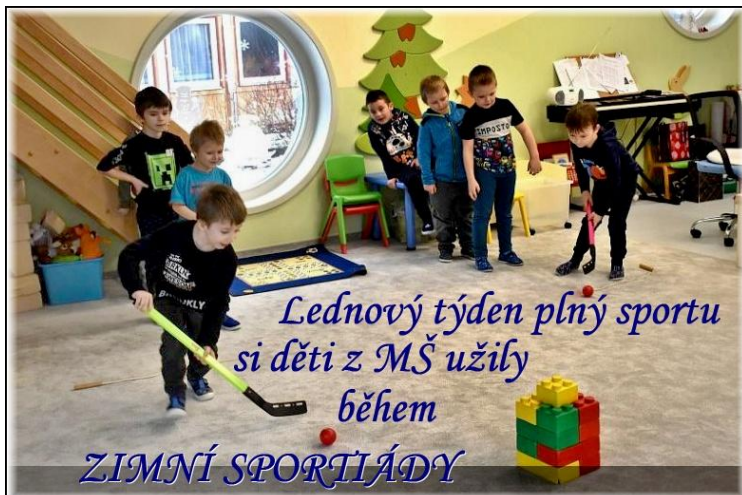
... 24. prosince 1968 (první Vánoce ve vesmíru) uskutečnila posádka Apolla 8 deset obletů Měsíce, přičemž pořídila přes 600 černobílých a 720 barevných fotografií?

Tajemství vesmíru, prosinec 2022, str. 37

... v roce 2035 chce Čína spustit kosmickou sluneční elektrárnu o výkonu 10 MW? V roce 2050 už půjde o 2 GW, což odpovídá celkovému výkonu Jaderné elektrárny Dukovany.

Tajemství vesmíru, leden - únor 2023, str. 44

ŠKOLNÍ STRÍPKY

Vzpomínáte, jak jsme v Jeseníčku č. 12/2021-2022 psali o animovaném vzdělávacím cyklu nazvaném NEZkreslená věda? Od té doby přibýly v seznamu tyto nové tituly:

VII. ŘADA

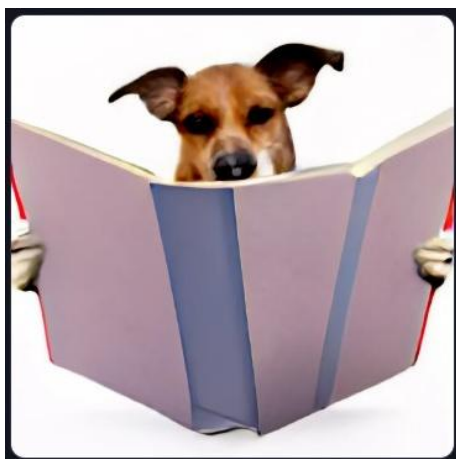
- ☞ Auta na vodíkový pohon
- ☞ Počasí
- ☞ Rok 1989, Sametová revoluce
- ☞ Teorie pravděpodobnosti

VIII. ŘADA

- ☞ 1993
- ☞ Politické systémy

<https://www.otevrenaveda.cz/cs/pro-verejnost/nezkreslena-veda/>

CHCEŠ SI POHRÁT S UMĚLOU INTELIGENCÍ A S JEJÍ POMOCÍ VYGENEROVAT OBRÁZEK PODLE ZADANÝCH ÚDAJŮ? ZDE JE NÁVOD:

- 1) Přejdi na webovou stránku www.craiyon.com
- 2) Do kolonky WHAT IMAGE DO YOU WANT TO GENERATE... napiš například „**dog reading a book**“ a klikni na oranžové tlačítko DRAW.
- 3) Do dvou minut ti umělá inteligence Craiyon vygeneruje devět obrázků, z nichž jeden vidíš vlevo v černém rámečku.

Kvalita obrázků nemusí být dostatečně uspokojivá.

3 chy3 bra3, geome3 z 3nce, naše3li 3cet s3brných a opa3li si 3 3kolky. Ost3lení lo3 z Pe3n to spa3li a ve s3dmých sve3cích s3davě s3kali na 3kolky 3náci pos3břenými s3kačkami.

Qapem přiqačil qartál a qasinky qelikému přeqapení qvůli qalitě neqasily.

HRAJETE SI RÁDI S ČÍSLY?

☺ Pokud ano, máme pro vás inspiraci: *Jak vyjádříš šestku pomocí trojic stejných čísel od 1 do 9?*

$$(1 + 1 + 1)! = 6 \quad /*$$

$$2 + 2 + 2 = 6$$

$$3 \cdot 3 - 3 = 6$$

$$\sqrt{4} + \sqrt{4} + \sqrt{4} = 6$$

$$5 : 5 + 5 = 6$$

$$6 + 6 - 6 = 6$$

$$7 - 7 : 7 = 6$$

$$\sqrt[3]{8} + \sqrt[3]{8} + \sqrt[3]{8} = 6$$

$$\sqrt{9} \cdot \sqrt{9} - \sqrt{9} = 6$$

Poznámka:

*/ Vykřičník za závorkou je symbol tzv. *faktoriálu*, jehož použití pochopíš z ukázky:

$$3! = 3 \cdot 2 \cdot 1 = 6$$

Podobně například:

$$5! = 5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 = 120$$

TAK TENTO KURIÓZNÍ TĚSNOPIŠ JSME SE JEŠTĚ NEUČILI.

JMÉNO	MINHOCAO	Portugalsky OBRŮ ŽÍŽALA
MÍSTO	Brazílsko-bolivijská hranice	Jižní Amerika

Rok 1846 – Francouzský botanik a cestovatel Augustin Saint-Hilaire (1779 – 1853) přišel s kontroverzním prohlášením, že v brazilských jezerech Padre Aranda a Feia žijí obrovští tvorové podobající se červům, kteří se dokážou vymrštit na břeh a stáhnout pod vodu koně nebo krávu.

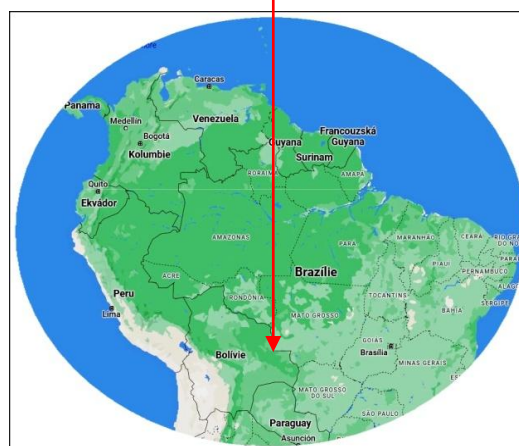
Rok 1877 – Německo-brazilský biolog a raný obhájce evoluční teorie Fritz Müller (1821–1897) se zabýval „sladkovodním hadem“ v povodí Amazonky a Orinoka zvaným Minhocao. Postupně došel k poznání, že tento červ ve skutečnosti vůbec nežije pouze ve vodě → Má jít o obojživelníka, který si razí „podzemní“ tunely v bažinatých oblastech.

Rok 1899 – Argentinský vládní úředník Florencio de Basaldúa (1853 – 1932) zaznamenal informace o existenci monstra jménem minhocao poblíž řeky Uruguay blízko brazilských hranic.

Současnost – Nesporný důkaz existence tvora stále chybí.

Minhocao

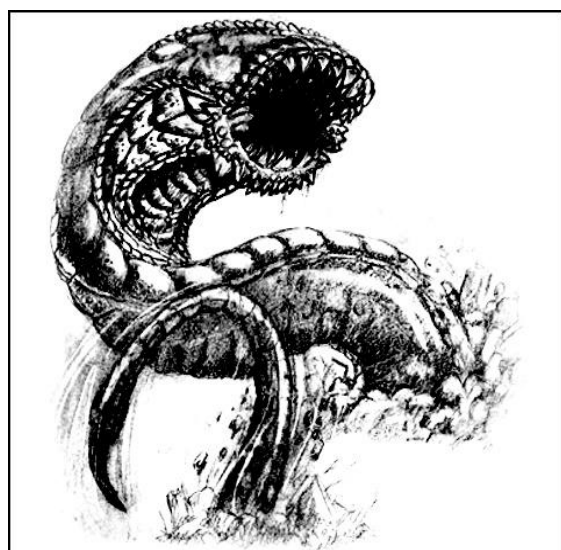

POPIS:

- Jedná se o hadovité stvoření připomínající obří žížalu s viditelnou a děsivě vypadající tlamou, tvrdými černými šupinami a snad i rohy.

- Bývá popisováno jako obojživelník dosahující délky kolem 30 metrů.

- Dodnes pokračují analýzy toho, co by se za obřím červem mohlo ukrývat.

POZNÁMKA 1):

Někteří badatelé spekulují, že po minhocaovi pátral i britský důstojník a dobrodruh Percy Harrison Fawcett (1867 – 1925), který ve 20. letech 20. století zmizel se svou výpravou v brazilském pralese.

POZNÁMKA 2):

Stať o minhocaovi v knize B. Heuvelmanse (1916 – 2001) „Na stopě neznámých zvířat“ z roku 1955 inspirovala současného britského zoologa Karla Shukera (* 1959), aby se stal kryptozoologem, dnes dokonce celosvětově uznávaným.

JMÉNO	OLGOJ CHORCHOJ	
MÍSTO	Poušť Gobi	Mongolsko

Minulost – Příběh o olgoji chorchojovi se v mongolském folkloru předával z generace na generaci od nepaměti ^{1/}.

Rok 1926 – Západní veřejnost poprvé získala více informací o podivném tvorů díky knize amerického cestovatele a paleontologa Roye Chapmana Andrewse (1884 – 1960).

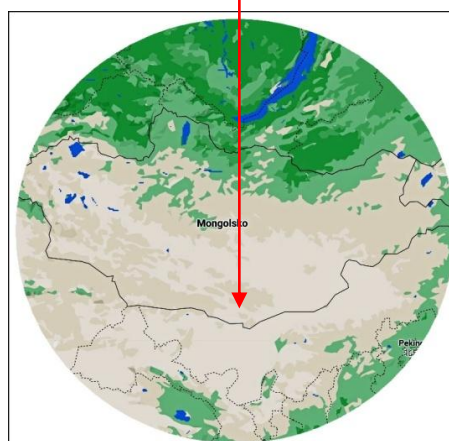
Rok 1990 – Pátrat po písečném červovi se vydala česká výprava, vedená záhadologem **Ivanem Mackerlem** (1942 – 2013).

V nevelké vesničce v poušti Gobi se Mackerle od místních dozvěděl, že před pár lety zde olgoj chorchoj skutečně zaútočil ^{2/}.

Rok 1991 – Ivan Mackerle publikoval v časopise Fate článek, v němž připustil, že olgoj chorchoj zabíjí elektrickým proudem.

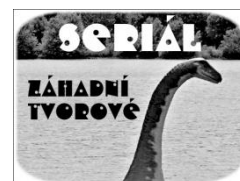
Rok 2005 – Kryptozoolog Richard Freeman (nar. 1970) uspořádal neúspěšnou expedici za polapením olgoje chorchoje.

Současnost – Nesporný důkaz existence stále chybí.

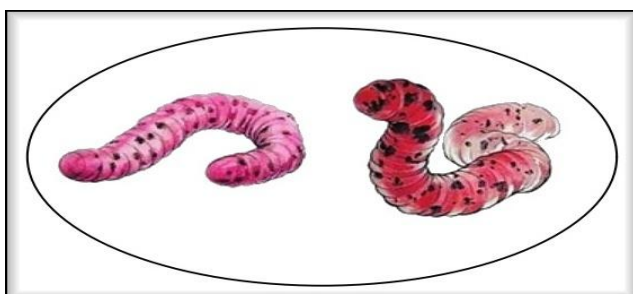
POPIS:

- Útočný červ dosahující délky kolem 150 cm.
- Podobá se velké žížale, případně krví naplněnému tlustému střevu.
- Vystřikuje smrtící jed do vzdálenosti 3 – 4 m.
- Při útoku se jeho narůžovělá barva změní v rudou, jeho přední část těla se vztyčí a velmi ztmavne.
- Při pohybu se neplazí dopředu, ale koulí se do strany a zanechává charakteristickou stopu.
- O nalezení záhadného tvora se pokoušelo mnoho nadšenců, novinářů i záhadologů, ale všichni se vrátili s nepořízenou.

POZNÁMKA 1):

Sami Mongolové jsou o existenci olgoje chorchoje skálopevně přesvědčeni. Mnozí se dokonce domnívají, že nejde o obyčejné zvíře, ale o nadpřirozenou bytost, disponující hroznou mocí. Jeho jméno raději ani nevyslovují, aby jej nepřivolali.

POZNÁMKA 2):

Mackerle byl místním šamanem varován, aby svého pátrání po olgoji chorchojovi zanechal. Jeho výstraha zněla: „*To, co vy hledáte, není tvor z masa a kostí, ale zlá a temná síla. Neprovokujte ji, abyste na sebe nepřivolali zlou kletbu!*“

ČTENÁŘSKÁ SOUTĚŽ JESENÍČKU

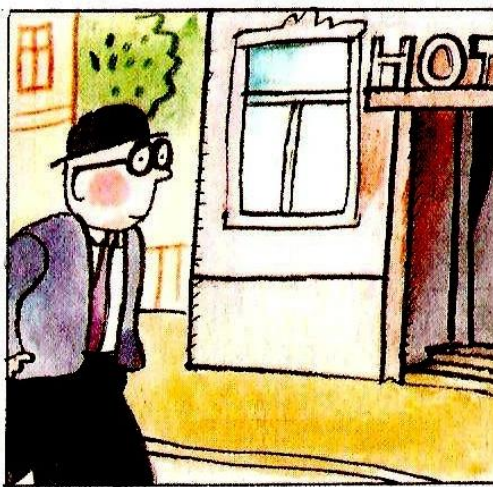
ŘEŠENÍ HÁDANEK Z ČÍSLA 9/2022-2023:

1.- DOPLŇOVAČKA ... smysl, jaký mu dáme.

2.- ZÁPALKOVÝ HLAVOLAM

$$VII = VII + VII \rightarrow VII = VII = VII$$

1) PŘÍPAD DETEKTIVA ŠTIKY

„Vyšetřoval jsem noční krádež v jednom rodinném domku. Způsob, jak byla krádež provedena, ukazoval, že by pachatelem mohl být již několikrát trestaný Václav K.“

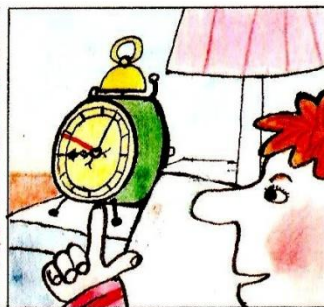
Byl přechodně ubytován v hotelu nedaleko místa krádeže. Hned ráno jsem se za ním vypravil.

„Pan Václav K. přišel včera do hotelu asi ve 20 hodin a od té doby je ve svém pokoji,“ řekl mi muž v recepci.

Probudil jsem pana Václava, jehož pokoj byl v přízemí, a ten velmi energicky tvrdil, že s krádeží nemá nic společného.

„Včera večer jsem brzy usnul, asi po osmé hodině. Abych ráno nezaspal, nařídil jsem si budíček na deset hodin... podívejte se.“

Pan Václav K. se však dopustil jedné chyby... Poznal jsem, že lhal, a hned jsem jej usvědčil jako pachatele krádeže v rodinném domku.

Jaké chyby se pan Václav K. dopustil?

2) VÝSTŘÍŽKY

Který z výstřížků A, B, C, D, E pasuje do modrého čtverce?

